

CAPITOL

KUOPION HIIPPAKUNTALEHTI | 3/2009

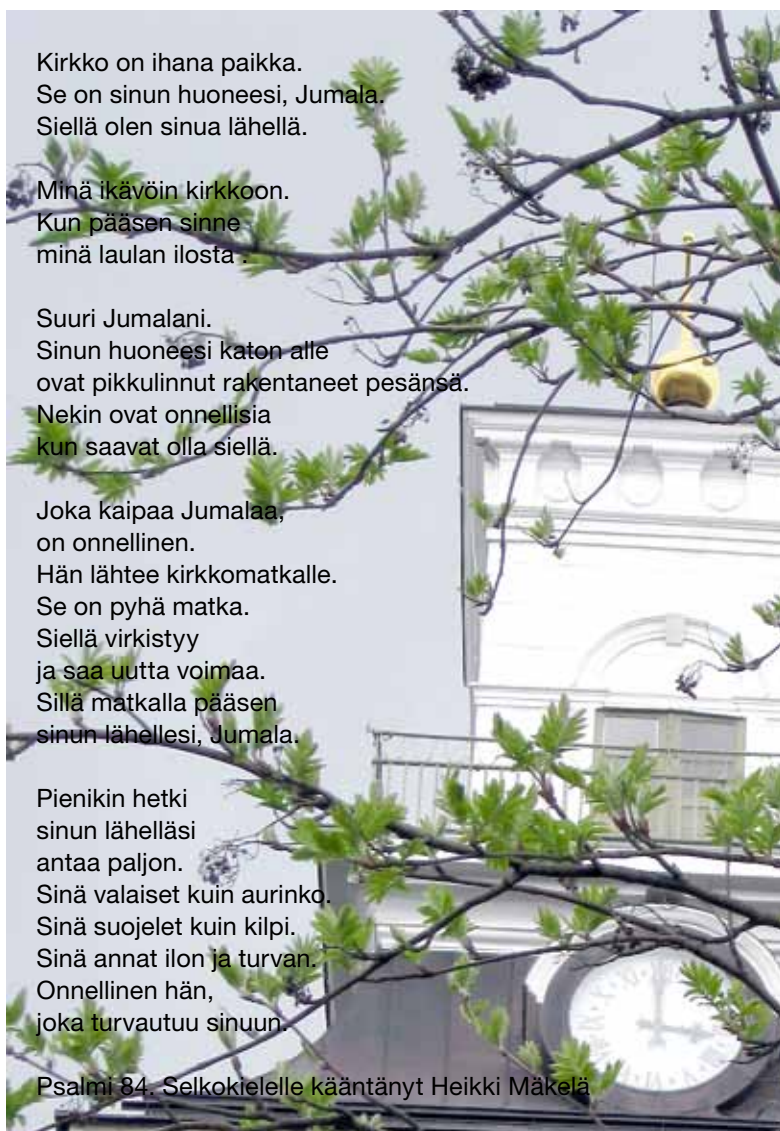

sivu 5 Usko ei ole vain ajatus

SIVU 10 Vuorovaikutus kaiken edellytys
SIVU 13 Veräjä on kaikille avoin

SISÄLLYS 03/2009

- 03 Pääkirjoitus**
- 04 Piisbailua**
- 05 Usko ei ole vain ajatus**
- 07 Virkajärjestelyjä tuomiokapitulissa
Vuoden 2010 koulutus
Tervetuloa viestintäseminariin**
- 08 Lisätään yhteisöllisyyttä ja
lakkautetaan muu**
- 10 Vuorovaikutus on kaiken edellytys**
- 12 Kolumni**
- 13 Veräjä avoin kaikille**
- 14 Tekstaritupu
Tuotettua ja itse löydettyä
yhteyttä**
- 16 Piispankaavulla on sanoma**
- 17 Tässä merkissä olet voittava**
- 18 Kirkkotekstiiliseminaari
Kanttoripäivät**
- 19 Diakonia**
- 19 Kasvatus ja perhetyö**
- 20 Lähetys**
- 22 Ihmisten seurakunta**
- 23 Teologinen symposium
Puhelinnumerot**
- 24 Toisenlainen sananselitys**

Kirkko on ihana paikka.
Se on sinun huoneesi, Jumala.
Siellä olen sinua lähellä.

Minä ikävöin kirkkoon.
Kun pääsen sinne
minä laulan ilosta .

Suuri Jumalani.
Sinun huoneesi katon alle
ovat pikkulinnut rakentaneet pesänsä.
Nekin ovat onnellisia
kun saavat olla siellä.

Joka kaipaa Jumalaa,
on onnellinen.
Hän lähtee kirkkomatkalle.
Se on pyhä matka.
Siellä virkistyy
ja saa uutta voimaa.
Sillä matkalla pääsen
sinun lähellesi, Jumala.

Pienikin hetki
sinun lähelläsi
antaa paljon.
Sinä valaiset kuin aurinko.
Sinä suojelet kuin kilpi.
Sinä annat ilon ja turvan.
Onnellinen hän,
joka turvautuu sinuun.

Psalmi 84. Selkokielelle kääntänyt Heikki Mäkelä

JULKAISIJA: Kuopion hiippakunnan tuomiokapituli

PÄÄTOIMITTAJA: Aulikki Mäkinen

TOIMITUSSIHTEERI: Kaija Pyykönen

TOIMITUSKUNTA: Hannu Keränen, Marjatta Pulkkinen, Heikki Salomaa,
Kaija Vuorio

ULKOASU: Joonas Kallio, Jay Style

TAITTO: Leea Wasenius

KANSIKUVA: Veräjä-kuoro Enosta. Kuva Jyri Pietarinen

PAINOPAIKKA: Suomen Graafiset Palvelut Oy, Kuopio

Instituutioko vain?

Kirkko on kristittyjen yhteisö, johon tullaan kasteen kautta, sanoo teologi. Kirkko on instituutio, eikä aito yhteisö lainkaan, sanoo sosiologi. Seurakuntakin on vain instituution osa, mutta sen sisällä voi toki olla yhteisöjä, jatkaa sosiologi. Ristiriita näiden kahden näkökulman välillä säilyy, vaikka sen selittäisi kuinka pois.

Kirkko, joka itsestään selvästi puhuu itsestään yhteisönä, joutuu väistämättä miettimään, onko se yhteisö myös jäsentensä mielestä. Vaiko instituutio vain? Onko puhe yhteisöstä vain kaunista teologista oppirakennelmaa vai kokevatko ihmiset kirkon tai seurakunnan aitona yhteisönä, johon he haluavat kuulua. Yhtenäiskulttuurissa asiaa ei tarvinnut pohtia. Seurakunta oli ihmisten elämässä läsnä, vaikkei jumalanpalveluksessa paljon käytykään.

Nyt aika on toinen. Perhettä ja läheistä ystäväpiiriä lukuun ottamatta itsestään selviä yhteisöjä ei ainakaan kaupungeissa ole. Yhteisöä kaipaava etsii yhteisönsä itse. Osa yhteisöistä on siirtynyt virtuaalimaailmaan, jossa voi olla läsnä niin kuin haluaa, tuntemattomankin. Se on ollut kirkolle tiukka paikka, sillä kohtaamisen ammatillaiset ovat tottuneet olemaan läsnä kokonaisina, kasvotusten.

Kyynisin sanoisi, että kirkosta on tullut asiakaspalvelulaitos. Veroja vastaan saa palveluita, joita työntekijät tuottavat. Seurakuntakin on joidenkin mielestä sama

kuin työntekijäjoukko kuorrutettuna luottamushenkilöillä. Kaupungeissa on otettava erikseen selvää, minkä seurakunnan alueella mahtaa asua, jotta palvelu pelaisi.

Yhteisöllisyys on luovuttamaton osa kirkon ideaa. Siksi sen puuttuminen tekee kipeää. Jotain oleellista on menetetty laitostuneen kirkon myötä. Ihmiset eivät halua kuulua muodolliseen ja jäykkään instituutioon. He haluavat elävän yhteisön, Kristuksen ruumiin, jonka jäsenillä on merkitystä.

En halveksi verotuloja ja ammattitaitoista työntekijäkuntaa. Iloitsen molemmista joka päivä. Mutta se ei riitä. Seurakuntakokojen suurentuessa ei voida tuijottaa vain euroihin ja talouteen, niin tärkeitä kuin ne ovatkin. On mietittävä, miten seurakunnista tai niiden sisällä olevista yhteisöistä voi tulla paikkoja, joihin mahdollisimman moni haluaa tulla. Jossa riittää tekemistä niille, jotka haluavat tehdä, ja olemista niille, jotka haluavat olla. Ja tilaa niillekin, jotka ajattelevat eri tavoin.

Tehtävä ei ole helppo, eikä karikoilta voi välttyä. Kaikki lähtee liikkeelle ajattelutavasta. Onko tärkeintä tehdä oikein ja täyttää muodollisuuden kaikki vaatimukset? Vai olisiko sittenkin keskeistä saada ihmisiä tulemaan yhteen, on paikkana sitten kirkon piha tai virtuaalinen keskustelu.

Aulikki Mäkinen

Pimeydestä kutsutut!

*Liekkejä on monta,
valo on yksi,
hän on Jeesus Kristus.
Liekkejä on monta,
valo on yksi.
Hän yhdistää meidät.*

Ruotsalaisen Olle Widedstrandin sanoittama tuttu virsi muistuttaa kirkon perusluonteesta, yhteisöllisyydestä. Kukaan meistä ei siis elä vain itseään varten, vaan vuorovaikutuksessa toinen toistemme kanssa. Tietoisuus tästä antaa tilaa persoonallisuudelle ja kunkin ainutlaatuisuudelle. Se myös kutsuu kuuliaisuuteen, olemaan aktiivinen ja palvelemaan vastuuntuntoisesti ja rakkaudella sisaria ja veljiämme, olivatpa he millaisia ja mistä päin kotoisin tahansa. Samalla olemme tietoisia siitä, että pyrkiesämme toteuttamaan Jumalan tahtoa elämässä kahden maan kansalaisina, olemme osa suurta historiallista jatkumoa, uskonyhteisöä, joka sai alkunsa jo Abrahamin aikoina.

Raamatun kuvakielessä on lukuisia kirkon yhteisöllisyydestä, ykseyden tarpeesta ja Jumalan lasten tehtävistä puhuvia erityiskorostuksia. Paul Minear mainitsee kirjassaan Bilder der Gemeinde niistä jo Uuden testamentin osalta peräti yhdeksänkym-

mentäkuusi: Abrahamin perilliset, Jumalan kansa, lapset, viinitarha, valitut, muukalaiset, pyhä papisto, Kristuksen seuraajat, oksat viinipuussa, piskuinen lauma, jäännös, uskovat... Yksi tunnetuimmista kuvista on apostoli Paavalin toteamus siitä, että kirkko on Kristuksen ruumis. Tällä apostoli tarkoitti elävää yhteisöä, jossa jokaisella jäsenellä on paikkansa saatujen armolahjojen mukaan: ”Niin kuin meillä jokaisella on yksi ruumis ja siinä monta jäsentä, joilla on eri tehtävänsä, samoin me kaikki olemme Kristuksessa yksi ruumis mutta olemme kukin toistemme jäseniä.” (Room. 12: 4) Samaa yhteenkuuluvuutta uskossa, toivossa ja rakkaudesta julistavat kaikki muutkin Uudessa testamentissa käytetyt kuvat.

Kirkosta käytetyn kuvakielen tarkoituksena on rohkaista meitä elämään kristittyinä tässä maailmassa. Yhtäältä toisten kadehtiminen, yläpuolelle asettuminen ja tuomitseminen, toisaalta ghattoutuminen ja vetäytyminen vain hartauden harjoitukseen samanmielisten kanssa, näistä kumpikaan linja ei ole oikea tapa elää uskoa todeksi. Sen sijaan voimme olla eläviä kiviä tai maan suolaa juuri oman aikamme arki-

elämässä, yhteiskunnallisia ja poliittisia päätöksiä tehtäessä samoin kuin omassa seurakunnissammekin. Perustan tälle uudelle itsetietoisuudelle antaa kirkon toiminnan ja elämän edellytys, kulmakivi ja jatkon takaaja: ylösnoussut Kristus. Siksi Ensimmäisen Pietarin kirjeen sanat koskevat ja rohkaisevat myös meitä: ”Te olette valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, Jumalan oma kansa, määrätty julistamaan hänen suuria tekojaan, joka teidät on pimeydestä kutsunut ihmeelliseen valoosaan. Ennen te ette olleet kansa, mutta nyt te olette Jumalan kansa. Ennen te olitte armoa vailla, mutta nyt on Jumala teidät armahantanut.” (2: 9–10)

Toivotan elämäsi, syksyn aherrukseen ja työyhteisöihimme armollisuutta, rohkeutta, viisautta ja nöyryyttä.

Teitä kaikkia lämmöllä ajatellen ja siunaten

Usko ei ole vain ajatus

”Yhteisö voi rakentua vain, mikäli ihmiset tulevat yhteen ja jakavat arkeaan toistensa kanssa”, sanoo Suomessa väitöskirjaansa valmisteleva tansanialainen pastori **Gerson Mgya**. ”Monissa Afrikan kulttuureissa kaikki asiat tehdään yhdessä. Se tuo yhteenkuuluvaisuutta.”

Gerson Mgya on asunut Suomessa nyt vuoden. Hänen suomalainen diakonissa-vaimonsa **Leena** ehti olla töissä Tansaniassa neljä vuotta. Nyt perheen keskipisteenä on yhdeksän kuukauden ikäinen **Naomi**, joka kasvaa kahteen hyvin erilaiseen kulttuuriin.

Afrikkalaisessa kulttuurissa ihmiset kulkevat mukana arjessa. Työnteon lomassa keskustellaan ja jaetaan kuulumiset. Uskoakin eletään yhdessä. Siellä kalenterissa ei ole erikseen aikaa harrastuksille, raa-mattupiirille tai kyläilylle.

Ihmeteltävää on Suomessa riittänyt. Gerson Mgyaa askarruttaa

etenkin suomalainen seurakuntakulttuuri. Ihmiset tulevat kirkolle johonkin tapahtumaan, mutta lähtevät sen jälkeen heti kotiin. Aikaa yhdessä olemiselle ei enää ole. ”Asioita voitaisiin tehdä yhdessä. Miksi ei leikata talkoilla kirkon nurmikot ja siivota yhdessä kirkko”, hän kysyy

Leena Mgya toteaa, että sektorijattelu on täällä kovin vahvaa. Mgyat kaipaavat enemmän mahdollisuutta yhdessäoloon, arjen jakamiseen ja kuulumisten vaihtoon. Monet ihmiset sanovatkin toivovansa, että seurakunta voisi olla kuin koti, jossa voisi tehdä myös tavallisia asioita. ”Jos seurakunnassa on asioita, joita seurakuntalaiset voivat tehdä, heidän tulee antaa myös tehdä niitä!”

Koskettava sanoma

Suomessa myös hengellinen ja maallinen elämä näyttää olevan kovin ir-

rallaan toisistaan. Afrikkalaisessa ajattelussa taas kaikki liittyy yhteen. Leena ja Gerson Mgya puhuvatkin siitä, miten tärkeää on saada ihmiset ensin yhteen. Vasta silloin voi kasvaa jotain uutta. ”Kun yksinäiset vanhukset ovat yhdessä, yksinäisyys hälvenee. Sekin on hengellistä apua”, Gerson ja Leena Mgya sanovat.

Taloudellisesti vauraassa maassa ihmiset eivät ole enää suoraan riippuvaisia toisistaan. Ihmisten elämänpiiri ei ole samanlainen kuin perinteisissä kyläyhteisöissä, ei ainakaan kaupungeissa eikä usein enää maaseudullakaan. Ihmiset huolehtivat perheestään ja läheisistä ystävis-tään. Näiden verkostojen ulkopuolella monet kärsivät yksinäisyydestä. Leena kertookin tuntemastaan vanhasta naisesta, joka tilaa säännöllisesti lääkäriille ajan, jotta olisi edes yksi ihminen, jolle puhua.

”Olen ihmetellyt sitä, että kun ihminen on täällä sairas, häntä ei saa

Leena ja Gerson Mgayan elämän keskipisteenä on nyt Naomi-tytär.

häiritä. Ihminen tarvitsee muita kuitenkin juuri silloin, kun hän on heikoimmillaan. Terveenä hänellä on paljon muutakin tekemistä”, Gerson Mgaya sanoo.

Mgayoille on toki selvää, ettei kulttuurien piirteitä voi siirtää maasta toiseen. Ihmisten tapa olla yhdessä on aina kulttuurin synnyttämää. Kuitenkin kirkko ja usko näyttävät menettävän jotain perusluonteestaan, mikäli ihmiset eivät kohtaa ja tue toinen toisiaan.

”Yksilöllistymisen mukana tulee myös hengellistä köyhyyttä. Ajatus Jumalasta, joka on lähellä ja pitää huolta, häviää, mikäli en koe sitä arjessani. Ajatus Jumalan rakkaudesta ei ole vain abstrakti ajatus, vaan se tulee voida myös tuntea ja kokea.”, Gerson Mgaya painottaa.

”Usko ei voi olla vain ajatusta jostakin, vaan uskon täytyy koskettaa meitä. Toimintamme lähtee liikkeelle siitä, että tulemme kosketetuiksi. Pelkkä järki ei riitä.”

Erilaisina yhdessä

Suurissa seurakunnissa kaikki seurakuntalaiset eivät toki kaipaa kirkkoa kohtauspaikkana. Monille seurakunnan elämään osallistujille taas teologiset erimielisyydet osoittautuvat ylitsepääsemättömiksi. Gerson

Mgaya tähdentää, että Jeesuskin kokosi ympärilleen hyvin eri tavoin ajattelevia ihmisiä. Monet heistä eivät olisi arjessaan halunneet olla toistensa kanssa missään tekemisissä.

”Eri tavoin ajattelevat voivat tänäänkin ajatella, että olemme yhtä Jeesuksessa. Samalla he voisivat katsoa niitä asioita, jotka ovat yhteisiä eikä keskittyä erottaviin asioihin”, hän sanoo.

”Meillä on länsimaissa suuri tarve selittää auki Jumala. Tansaniassa kristittyjen Jumala näyttäytyi paljon suurempana kuin täällä. Kaikkea ei tarvinnut ymmärtää järjellä”, Leena Mgaya toteaa.

Molemmat tähdentävätkin, ettei meidän tarvitse ymmärtää kaikkea tai olla kaikesta samaa mieltä. Silti voimme mennä yhdessä eteenpäin. Seurakunta voi olla hyvin eri tavoin ajattelevien yhteisö, mikäli erilaisuudesta ei tehdä ongelmaa.

Lähetettä maailmalta

Leena ja Gerson Mgayalla on oma-kohtainen kokemus Suomen Lähetysseuran työstä. Gerson on opiskellut teologiaa, Makumiran yliopistossa, jota myös Suomen Lähetysseura tukee, ja Leena on ollut kouluttamassa Tansanian luterilaisen kirkon eteläisen hiippakunnan diakonian vapaa-

ehtoistyöntekijöitä. Tukea Tansaniaan tarvitaan edelleen. Gerson Mgaya kysyy kuitenkin, eikö nyt olisi aika tehdä lähetystyötä myös Suomessa.

”Suomen sisäinen lähetystyö voisi olla sitä, että seurakunnasta voisi tulla koti seurakuntalaisille. Se edellyttäisi ihmisten kokoamista yhteen. Tähän tehtävään kirkko tarvitsisi lähetettä muualta maailmasta, sillä heidän olisi helpompi nähdä individualismin taakse.”

Jo asuminen toisessa maassa avartaa ajattelutapaa. Tämän ovat myös Mgayat kokeneet. ”Suomen kirkolla voisi olla enemmän vaihtoehtoja, joiden kautta suomalaiset työntekijät voisivat olla vähän aikaa työssä toisen kirkon palveluksessa ja vastaavasti tuon kirkon työntekijät Suomessa”, Gerson Mgaya pohtii.

Mukaan otettavaa

Leena ja Gerson Mgaya kokevat, että monet asiat toimivat Suomessa erinomaisen hyvin. Erityisesti Gerson Mgaya ihaillee suomalaisia kirkkorakennuksia. Jos jotain voisi viedä mukana Tansaniaan, niin suomalaiset kirkot. ”Ne ovat kauniita, valoisia, tilavia ja hyvin rakennettuja.”

Muutakin viemistä toki olisi. Etenkin diakoniatyön ammattitaidolle olisi Tansaniassa käyttöä. ”Tansaniassa on vahva yhteisöllisyys ja diakoniaa toki sen puitteissa tehdään. Mutta paljon olisi vielä tehtävää. Ainakin eteläisessä hiippakunnassa tarvittaisiin diakoniatyön organisointia seurakunnissa ja vastuunkantajat tarvitsevat koulutusta diakoniatyössä toimimiseen”, itsekin Tansaniassa kouluttajana toiminut Leena Mgaya sanoo.

”Ainut ongelma täällä on ihmisten tapa elää yhdessä. Kaikki muu täällä toimii hyvin”, Gerson Mgaya sanoo hymyssä suin. ■

Aulikki Mäkinen

VIRKAJÄRJESTELYJÄ TUOMIOKAPITULISSA

Hiippakuntadekaani **Sakari Häkkinen** jää virkavapaalle tutkimustyötä varten ajalle 1.10.2009–31.5.2010. Hänen sijaisenaan toimii kirkkoherra **Kimmo Kivelä**. Kivelän tavoittaa puhelimitse numerosta (017) 288 8406 tai sähköpostilla (kimmo.kivela@evl.fi).

Hiippakuntasihteeri **Aulikki Mäkinen** jää puolestaan virkavapaalle hoitaakseen Vehmersalmen kirkkoherran virkaa Kivelän hoitaessa hiippakuntadekaanin virkaa. Ajankohta on sama kuin edellä. Mäkinen sijaisena toimii pastori **Seppo Laitanen**, jonka tavoittaa puhelimitse kapitulista numerosta (017) 288 8407 tai matkapuhelimesta 040 5910 235 sekä sähköpostilla (seppo.laitanen@evl.fi).

VUODEN 2010 KOULUTUS

Tämän Capitol-lehden välissä ei enää julkaista erillistä koulutusliitettä. Kaikki vuoden 2010 koulutustiedot julkaistaan Kirkon henkilöstökoulutuskalenterissa (kappeli.evl.fi/koulutuskeskus). Kuopion hiippakunnan järjestämä koulutus julkaistaan siellä hiippakunnan nimen alla.

Koulutukseen ilmoittautuminen tapahtuu toistaiseksi vielä entiseen tapaan siten, että kirkkoherra kokoaa seurakunnan koulutussuunnitelman, hyväksyy sen kirkkoneuvostossa ja lähettää **15.11. mennessä tuomiokapituliin**. Tarkemmat ohjeet koulutukseen ilmoittautumisesta löytyvät tuomiokapitulin ja Kirkon koulutuskeskuksen nettisivuilta. Tuomiokapitulin nettisivuilla ilmoitetaan ajankohtaisista koulutuksista ja tapahtumista Kuopion hiippakunnassa.

TERVETULOA VIESTINTÄSEMINAARIIN IISALMEEN!

Kuopion hiippakuntavaltuusto järjestää yhdessä yläsavolaisten seurakuntien kanssa viestintäseminaarin SOUTAJISTA SURFFAAJIKSI perjantaina 13.11.2009 klo 12–18. Paikkana on Iisalmen Kulttuurikeskus. Ennen seminaaria pidetään hiippakuntavaltuuston kokous klo 10.

Ylä-Savon seurakuntien viestintää on kehitetty vuodesta 2004. Seminaarissa kuullaan, mitä on opittu ja mitä vielä pitäisi oppia. Kirkon ja sen viestinnän tulevaisuutta on luvannut luodata Kotimaan päätoimittaja **Mari Teinilä**.

Lisätieto seminaarista ja ilmoittautumisohjeet löytyvät tuomiokapitulin kotisivuilta ja seurakuntiin lähetettävistä seminaarikutsuista. Lämpimästi tervetuloa!

Lisätään yhteisöllisyyttä ja lakkautetaan muu

Yksi tavallinen keskustelu auttoi muistamaan, mistä päästä banaani on kuorittava:

Olin neuvottelemassa kasteesta naapuriseurakunnan puolella. Lapsen äiti oli tuttu rippikoulusta ja nuoren seurakunnan toiminnasta, mutta isää en ollut aiemmin tavannut. Hän oli jäänyt opintojen jälkeen työskentelemään Tekniselle yliopistolle.

Ilmeni, että lapsen isä oli hiljattain eronnut kirkosta. Varovasti kyselin syytä, tai jos en suoranaisesti kysynyt, tarjosin ainakin mahdollisuuden kertoa siitä. Hän sanoi maailmankatsomustaan tieteelliseksi, ja yhden lisäkysymyksen jälkeen hän liitti tieteellisyyden ennen muuta maailmansyntyteorioihin.

Tartuin aiheeseen. Se oli oikeastaan helppoa. Tunsin hallitsevani sen, olinhan lukenut Dawkinsit ja Dennetit, juuri ne kirjat, joista hän ainakin välillisesti oli omaksunut uskonnolliset käsityksensä. Mielestäni osasin esittää ajatukseni loogisesti. Hän kuunteli minua kohteliaasti, mutta ei tarttunut keskusteluun, ikään kuin ei olisi pitänyt minua lainkaan varteenotettavana keskustelukumppanina. Hän oli kuin ammattimeteorologi, joka seuraa sivusta Römpän ukon ennusteluja. Sain puhua vapaasti, mutta ajatukseni eivät kiinnostaneet.

Hän ei liittynyt niihin, mutta ei myöskään kumonnut niitä.

Sen sijaan hän jonkin ajan kuluessa kertoi olleensa kirkon pihasa jonkinlaisessa talvitapahtumassa. Siitä hän sanoi: ”Siinä oli kyllä jotain sellaista yhteisöllisyyttä, että hetken mietin mahtaisiko uskonnolla sittenkin olla jotain positiivista annettavaa ihmisille.”

Yhteisöllisyydestä tulee kirkolle olemassaolon oikeutus

Kirkolla on tietysti salainen merkityksensä, joka ei osu mihinkään mittareihin, ei edes galluuptuloksiin, mutta ollakseen olemassa laajojen kansanjoukkojen ajatuksissa kirkon on kyettävä osoittamaan olemassaololeen jokin ilmeinen tarkoitus.

Kirkko ei voi vedota siihen, että jumalanpalveluksissa luetut rukoukset parantavat väestön terveystilannetta. Eräät tilastot viittaavat siihen, että kirkon jäsenyys saattaisi tukea avioliittojen kestävyyttä, mutta asiaa koskevat tutkimustulokset ovat liian tulkinnanvaraisia, jotta niistä voisi tehdä uskottavia ja yksiselitteisiä johtopäätöksiä.

Yhteisöllisyydellä on kuitenkin vaihtoarvoa myös maailman silmis-

sä. Moni ajattelee, että sen vuoksi kannattaa kaikesta huolimatta kuulua kirkkoon, vaikka dogmit tuntuisivat vierailta. Kun interferonitutkija Kari Cantell kirjoitti aikanaan uskoa erittäin kriittisesti käsitelleen teoksen Tiedemiehen mietteitä uskosta, hän jätti yhteisöllisyyden vuoksi kirkon oven raolleen ja oli sitä mieltä, että ainakin lasten kannalta kirkko voisi olla hyvä asia.

Kirkko voisi paikata verkkoyhteisöjen aukkoja

Viime vuosikymmeninä ihmisten suhde sukulaisiin, naapureihin ja omaan kylään on heikentynyt. Puuttuvat ihmissuhteet on korvattu sähköpostilla ja Facebookilla.

Niiden arvoa ei pidä vähätellä, koska niiden avulla modernit paimentolaiset kykenevät häivyttämään välimatkojen aiheuttamaa etäisyydentunnetta. Nettiyhteisöt aivan oikeasti auttavat pitämään voimassa vanhoja ihmissuhteita ja luomaan uusia. Kirkon kuolemansairaus on sellainen luulo, että se voisi elää näiden verkkoyhteisöjen ulkopuolella. Netti on nykyajan tori, ja sen reunalle kirkon on rakennettava pyhäkkönsä. Samalla kirkon on nähtävä verkkoyhteisöjen ongelmat, esimerkiksi se,

että ne kaventavat ihmisten kanssa käymistä. Fyysisyyden puuttuminen ei ole kokonaan korvattavissa sähköisillä aliaksilla.

Ehkä vielä vakavampaa on, että verkko-yhteisöissä ihminen on läsnä omavalintaisesti ja siksi hänen ihmisyytensä ohenee. Facebookin nimi on oireellisesti Facebook. Se näyttää ihmisestä vain hänen etupuolensa, sen minkä hän itse suostuu paljastamaan. Syvät ihmissuhteet eivät kuitenkaan voi rakentua sen varaan, mitä ihminen näyttää. Edelleenkin eniten merkitsee se, mitä ihminen on kokonaisuutena olentona.

Pahimmillaan moderni verkko-yhteisöllisyys on raakaa ulos heittämistä. Entisaikain kylässä jokaisen oli siedettävä kylän jokaista jäsentä. Juoppolalli hulttiopoika oli kaikesta huolimatta suvun jäsen, elipä muuten millä tavalla tahansa. Netti-yhteisöjen julmuutta kuvaa muutama vuoden takainen puhelinoperaattorin mainos: ”Jokainen valitsee lähipiirinsä itse.” Ihmistä ei voi helpommin irtisanoa kuin poistamalla hänet kännykän puhelinluettelosta. Kun hankalan soittajan nimi vilkkuu näytössä, ei ole pakko vastata.

Kaiken lisäksi on edelleen sitä perinteistä yksinäisyyttä, että kukaan ei kysy tai kun ihmisiä on ympärillä paljon, tuntee kuitenkin heidän keskellään muukalaisuutta.

Täällä kaikkialla huudetaan juuri sitä yksinäisyyden tuskaa, johon kirkko voisi vastata, jos se alkaisi elää niin kuin me, ei niin kuin muutama miljoona minää.

Kaikki muu voitaisiin lakkauttaa

Yhteisöllisyys sopii ottaa kirkon toiminnan painopisteeksi senkin takia, että se ei ole vain vastaus modernin maailman hätään, vaan se on alusta alkaen ollut osa kirkon syvintä olemusta. Johanneksen evankeliumin jäähyväispuheessa Kristus sanoo oppilailleen, että juuri siitä heidät

tunnetaan hänen oppilaikseen, että heillä on keskinäinen rakkaus. Ilmestyskirjan taivasnäkyvät julistavat yhteisön pelastumista, ei niinkään yksittäisten ihmisten.

Yhteisöllisyydestä pitäisi tulla kaikkea kirkollista elämää ohjaava toimintaperiaate. Ainakin kymmeneksi vuodeksi voitaisiin lakkauttaa sellainen toiminta, joka ei ota huomioon elämän me-ulottuvuutta. Sen kuluttua voitaisiin sitten miettiä, vieläkö niitä toimintoja johonkin tarvittaisiin.

Emme tee mitään virsillä, joita seurakunta ei yhdessä laula. Rippikoulu on jokseenkin tarpeeton rituaali, jos siinä syntyvää dynamiikkaa ei kyetä suuntaamaan nuoren seurakunnan toiminnaksi. Liian usein rippikoulu on kuin hyvään vauhtiin kiihdytetty polkupyörä, joka heti leirin jälkeen ajetaan pehmeään hiekkaan.

Eri alojen mestareiden sijasta tarvitsemme ennen muuta pappeja, jotka tunnistavat seurakuntalaisensa ja muistavat heidät vuosien kuluessa ja sillä tavoin todistavat heille, että he ovat elävä osa suurempaa kokonaisuutta.

Viisaimmin seurakunnat tekisivät, jos ne johdonmukaisesti kieltäytyisivät kaikesta sellaisesta toiminnasta, jonka toteuttajat tulevat lavas-

teineen paikkakunnalle ja esittävät esityksensä. Kun lavasteet puetaan ja roolivaatteet riisutaan, mitään ei jää jäljelle.

Edes rakennukset ja kiinteistöt eivät saisi jäädä uuden ajattelutavan ulkopuolelle. Jokaista rakennusurakkaa aloitettaessa pitäisi miettiä, millä tavoin se voisi edistää seurakunnallisen yhteishengen kehittymistä.

Sastamalassa sijaitsevan Pyhän Olavin kirkon paanukattotalkoot tunnetaan valtakunnallisesti, mutta muitakin esimerkkejä on. Elimäellä uusittiin kirkon paanukatto 1990-luvulla kyläkuntien talkoilla kaikista epäilijöistä huolimatta. Kustannukset saatiin pudotetuiksi kuudennekseen, mutta vielä tärkeämpää on, että aina sen kirkon ohi kulkiessaan miehet katsovat siihen ja toteavat että tuota minäkin olen ollut rakentamassa.

On aika vaikea kuvitella, että tuolaiset paanukaton rakentajat milloinkaan voisivat erota kirkosta. Itsehän he ovat sen omakseen tehneet. ■

Arto Köykkä
kappalainen
Pirkkalan seurakunta

Vuorovaikutus on kaiken edellytys

Kuva Hannu Keränen

Kirkossa yhteisöä ja yhteisöllisyyttä tarkastellaan usein teologisten käsitteiden kautta. Mutta mitä yhteisöllisyys on sosiologisesti tarkastellessa, Kuopion yliopiston hyvinvointisosiologian professori Juho Saari?

Yhteisöllisyyttä voidaan tarkastella kahdesta erilaisesta näkökulmasta käsin. Yhtäältä sillä viitataan kansalaisyhteiskunnassa tapahtuvaan organisoituun toimintaan, joka voi olla mitä vain alkaen lähetyspiiristä ja päättyen vaikkapa eronneiden nettiyhteisöön. Ratkaisevaa on toistuva vuorovaikutus samaan ”yhteisöön” kuuluvien kesken. Usein kriteeriksi nostetaan myös suhteellinen tasa-arvoisuus.

Toisaalta yhteisöllisyys on myös yhteenkuuluvuuden tunnetta ja yhteistä identiteettiä. Ihmiset voivat tuntea yhteenkuuluvuutta perheensä ohella sukulaisiin, ystäviinsä, sa-

man asian harrastajiin, naapureihin. Laajimmillaan yhteenkuuluvuus voi kytkeytyä myös kansalaisuuteen ja kansakuntaan. Tutkimukset osoittavat koko lailla johdonmukaisesti, että suomalaisten yhteenkuuluvuus on voimakkaasti sukuun ja ystävyteen perustuvaa.

Mihin yhteisöllisyyttä tarvitaan?

Yhteisöllisyydellä on sekä itseisarvoisia että välineellisiä myönteisiä vaikutuksia. Itseisarvoisesti ihminen on sosiaalinen eläin, joka viihtyy laumassa. Meidät on itse asiassa geneettisesti ehdollistettu elämään ryhmässä ja toimimaan yhteistoiminnallisesti. Niinpä yhteisöihin osallistuvien kokemus hyvinvointi on yleensä keskimääräistä korkeampi, varsinkin jos kyse on omavalintaisista yhteisöistä. Puoliautomaattisilla ay-liikkeen tai kirkon jäsenyydellä ei yleensä

samankaltaista vaikutusta.

Välineellisesti ajatellen näyttäisi siltä, että yhteisöllisiin aktiviteetteihin jatkuvasti osallistuvien, kuten vaikkapa kuorojen tai metsästyskerhojen jäsenten, terveyteen liittyvät indikaattorit ovat varsin hyviä. Mehenki luo hyvinvointia. Tavoitteelliset pyrkimykset luoda me-henkeä hyvinvoinnin lisäämiseksi eivät näytä olevan kovin menestyksellisiä. Näyttäisi siltä, että me henki syntyy yleensä jonkin muun toiminnan, kuten kuorossa laulamisen tai metsästyksen ei-aiottuna sivutuotteena.

Mitkä ovat sen varjopuolet?

Yhteisöllisyyden yksiselitteinen varjopuoli perustuu valikoitumiseen. Erilaiset yhteisölliset toiminnot perustuvat vapaaehtoiseen ja vastavuoroiseen vuorovaikutukseen, jossa ihmiset ovat suurin piirtein yhtä lailla antavassa ja ottavassa asemassa.

Tämänkaltaiset toimintamallit syrjivät nopeasti henkilöitä, jotka eivät eri syistä anna tarpeeksi yhteisölle tai sitten vaativat yhteisöltä liikaa. Yhteisöt ovat siten aika julmia keskivasta poikkeavia ihmisiä kohtaan. Tämän ohella yhteisöt ovat pääsääntöisesti suhteellisen hyväosaisten ja aloitekykyisten ihmisten areenoita.

Voiko aito yhteisöllisyys enää toteutua?

Yhteisöt ovat enenevässä määrin irrottautuneet ihmisten sosioekonomisista asemista ja muuttuneet teemalähtöisiksi. Aikaisempien klubien – Rotarit, Leijonat, RT – tai ikäryhmäkohtaisten toimintojen sijasta osallistumme enemmän kiinnostuksen kohteiden mukaan.

Yhteisöllisyyden tietoinen lisääminen on haasteellista. Se syntyy, jos on syntyäkseen, muun toiminnan sivutuotteena. Sinänsä Suomi on yhdistysten luvattu maa, joten jonkinlaista maaperää on myös perinteiselle yhteisöllisyydelle. Kuitenkin lupaavin yhteisöllisyyden ”areena” on nykyisin internet. Tietyn tapahtuman – kuten vaikkapa avioeron tai hedelmöityshoidon – kokoneiden vertaisryhmät internetissä ovat tämän päivän yhteisöllisyyttä. Tämänkaltaiset uudet yhteisöt sitten joskus materialisoituvat erilaisista tapaamisiksi, vastavuoroiseksi auttamiseksi ja usein myös pysyviksi ihmissuhteiksi.

Asuuko ihmisessä kaipaus yhteisöön?

Kyllä, ihmiset arvostavat yhteisöllisyyttä, mutta he ovat hyvin tarkkoja siitä, kenen kanssa he haluavat olla

”Tavoitteelliset pyrkimykset luoda me-henkeä hyvinvoinnin lisäämiseksi eivät näytä olevan kovin menestyksellisiä. Näyttäisi siltä, että me henki syntyy yleensä jonkin muun toiminnan, kuten kuorossa laulamisen tai metsästyksen ei-aiottuna sivutuotteena”, toteaa Juho Saari

samassa yhteisössä. Jos yhteisön tarkoituksena on esimerkiksi toisten ihmisten auttaminen, auttamiseen ryhtyvät punnitsevat usein huolellisesti onko autettava ”kunniallinen” ja kuinka paljon apua hän tarvitsee. Elämme maailmassa, jossa ihmiset valitsevat enenevässä määrin itse kenen kanssa haluavat ja eivät halua olla tekemisissä. Valitsemisen kääntöpuoli on kuitenkin se, että aina ei itse tule valituksi, joten monet sosiaaliset suhteet ovat epävakaita tai hauraita. Monien yhteisöjen samanaikainen jäsenyys on tietysti määrin vakuutus tämänkaltaista valikoitumista vastaan.

Voiko kirkko olla aito yhteisö?

Asiallisesti ottaen kirkko ei voi olla aito yhteisö, se on pikemminkin ins-

tituutio. Tuon instituution sisällä voi olla satoja aitoja yhteisöjä, jotka rakentuvat seurakuntien sisällä sosiaalisten verkostojen ja yhteisten kiinnostuksen kohteiden avulla. Herätysliikkeet, lähetyspiirit, lasten ja vanhusten kerhot, kuorot ja apuryhmät ovat tämän kaltaisia yhteisöjä.

Mikäli seurakunnan jäsenet eivät ole vuorovaikutuksessa toistensa kanssa ja tunne yhteenkuuluvuutta, se ei ole yhteisö. Aktiivinen seurakunta voi siis muodostaa yhteisön, muuten se on lakiperustainen instituutio. Useimmat nykyiset seurakunnat ovat käsittääkseni instituutioita.

Mitä yhteisöllisyysaasteita kirkolla on?

Kirkolla on kaksi kolme perushaastetta. Yksi on uusien ikäluokkien rekrytointi ja sitouttaminen. Tähän liittyvät haasteet ovat tunnettua, ja näkyvät esimerkiksi yhteisvastuukerääjien ikääntymisenä.

Toinen on puolestaan passiivisten aktivoiminen. Muiden kansalaisjärjestöjen tavoin kirkon kansalais-toiminta on aktiivien toimintaa. Se ei tavoita passiivisia eikä yksinäisiä. Kirkolla, mutta ei juuri muillakaan ole välineitä heidän tavoittamiseksi. Osa haasteesta on siinä, että nämä yksinäiset ja suhteellisen passiiviset eivät myöskään kaipaa yhteisöllisyyttä tai yhteisöllistä toimintaa.

Kolmanneksi kirkko ei käsittääkseni ole löytänyt paikkaansa internetissä ja elämän käännekohtia käsittelevissä internet-keskusteluissa, eikä ole tarjonnut foorumeita tämänkaltaiselle keskustelulle. ■

AM

Miten toteutetaan onnistunut glasnost?

Yksi tärkeimmistä terveen yhteisön tuntomerkeistä on se, että yhteisö kykenee käymään avointa, rehellistä, itsekriittistä, erilaisia mielipiteitä kunnioittavaa keskustelua. Sananvapauden tila mitataan käytännön elämässä, siinä, mitä yhteisön jäsenen sanktioita voi, saa ja uskaltaa sanoa ääneen.

Uskonnollisessa yhteisössä sananvapauden todellisen toteutumisen haasteeksi saattaa muodostua se, että yhteisön johto määrittää selkeästi ainoan oikean totuuden, josta poikkeaminen tietää taivaspalkan menoa. lankaikkainen kadotus ja maanpäällisen yhteisöosuuden menetykset ovat iso hinta maksettavaksi siitä, että sanoo, mitä oikeasti ajattelee, tai edes sen, miltä asiat tuntuvat.

Kirkossa ja kristillisissä yhteisöissä on kirkon historian alusta asti jouduttu miettimään sitä, mistä asioista kristittyjen tulisi olla yhtä mieltä. ”Olkaa keskenänne yksimielisiä” ja ”Liittäköön teitä toisiinne rakkaus, sopu ja sama mieli” sanotaan jo Raamatussa. Ja heti kohta uskonpuhdistuksen jälkeen tuli Melanchthonilla tarve kirjoittaa ohje yksimielisyydestä, asioista, joista piti olla samaa mieltä. Rajankäynti siitä, mistä kristittyjen pitäisi olla yhtä

mieltä, jatkuu tänäkin päivänä myös kirkossamme ja sen sisällä elävissä yhteisöissä.

Kristillisessä ajattelussa, perinteessä ja kielenkäytössä on myös ajatuskuvioita, jotka haastavat toisella tavalla keskustelun käymistä ja sananvapautta. Esimerkiksi omassa taustayhteisössäni vanhoillislestadiolaisuudessa kuulee usein lausahduksen ”usko avaa ymmärryksen” puhuttaessa elämäntapaan liittyvistä kysymyksistä. Ajatus on sinänsä helppo allekirjoittaa – uskosta nousee ymmärrys rakentavaan ja Jumalan silmissä hyvään elämään - mutta kyseisen lausahduksen saa helposti kääntymään myös tehokkaaksi vallankäytön välineeksi. Sillä on helppo vaientaa kriittiset, vaikkapa liikkeen elämäntapanormien perusteita kysyvät äänenpainot, saada ne kuulostamaan paratiisiin kääntymään kiuskuttelulta. Tarkoittaahan lausahdus kääntäen sitä, että jos ei jotakin asiaa ymmärrä, ei tuo ymmärtämätön yksinkertaisesti usko, ainakaan oikealla tavalla. Ja perille taivaaseenhan vie vain se oikea usko.

Jos uskonnollinen yhteisö pääsee pitkään kehittymään sulkeutuneen, tabuja tuottavaan keskustelukulttuurin suuntaan, on sen purkaminen erityisesti yhteisön johdolle erittäin

haastava tehtävä. Mielestäni vanhoillislestadiolainen herätysliike elää tällä hetkellä juuri tällaisessa tilanteessa. Pitkään pinnan alla kyteneet vaietut asiat, kuten hoitokokoukset, liikkeen komplisoitunut kulttuurisuhde ja perhe-etiikkaan sekä naisten asemaan liittyvät kysymykset ovat siirtyneet kahvipöytäkeskusteluista internetiin, ja sitä kautta julkisiksi.

Keskustelukulttuurin avaaminen ja yhteisön koossapitäminen tällaisessa tilanteessa on haastavaa. Gorbatschovin glasnostista seurasi Neuvostoliiton hajoominen. Tuskin kukaan vanhoillislestadiolainen toivoo rakkaan, perinteikkään ja voimallisen herätysliikkeensä hajoavan taas kerran. Yhteisössä tarvitaan nyt malttia, hyväntahtoisuutta, rehellisyyttä ja kunnioitusta puolin ja toisin, aitoa halua ymmärtää, mitä toinen sanoo, sekä kykyä käydä laadukasta uskonnollista ja teologista keskustelua. Jos liike pystyy vapauttamaan keskustelukulttuurinsa, on todennäköistä ja toivottavaa, että se rikastaa tulevaisuudessa kirkkomme elämää entistä läheisemmin ja voimallisemmin. Myös kirkko ja sen piispat voivat nyt omalta osaltaan auttaa isoissa aalloissa etenevää venettä.

Virpi Hyvärinen
TM, tiedottaja, Joensuu

Veräjä avoin kaikille

”Kristillisuus ja kulttuuri ovat minulle tärkeitä. Veräjässä voin yhdistää molemmat. Se on minun panokseni Kristuksen kirkkoon”, sanoo enolaisen Veräjän musiikillinen johtaja **Maiju Ahlholm**.

Näin ajattelevat Enossa monet muutkin, sillä Enoon perustettiin vuonna 2000 Kristillisen kulttuurin yhdistys, joka kantaa nimeä **Veräjä**. Jäseniä yhdistyksessä on yli sata ja Veräjä-kuorossa ja musikaaleissa on mukana eri-ikäisiä ihmisiä lapsista eläkeläisiin.

Kaikki sai alkunsa siitä, kun naisten lauluryhmä pyysi musiikinopettajana työskentelevää Maiju Ahlholmia säestäjäksi. Muutaman vuoden päästä päätettiin pyytää miehiäkin mukaan. Aluksi harjoitusten ajaksi järjestettiin lastenhoitoa, mutta sitten lapset otettiin mukaan laulamaan ja soittamaan. Vähitellen kuorosta muodostui yhdistys, jotta avustusten saaminen helpottuisi.

Viimeisten vuosien aikana kuoro toiminta on laajentunut myös musikaaleiksi. Yhdessä on tehty Kiinalaista juttua ja Kuka lohduttaisi Nyytiä. Töitä on riittänyt lavasteiden tekijöille ja monenlaiselle muulle tekemiselle.

Jokaiselle on tilaa

Veräjä on avoin kaikille. Maiju Ahlholm kertoo laulattavansa kyllä kaikki uudet tulokkaat, mutta pääsykokeita ei ole. Kaikki mahtuvat mukaan. Laulamista oppii laulaen. Tekemistä riittää niillekin, jotka eivät halua laulaa. Toisaalta taas harkkaille riittää haasteellisia rooleja. Alisuorittaa ei tarvitse taitavimmankaan.

Veräjä toimii läheisessä yhteistyössä seurakunnan kanssa. Yhdistyksen tämänhetkinen puheenjohtajakin löytyy seurakunnan työntekijöistä. ”Minusta tämä on seurakunnan työtä, vaikka se ei olekaan työntekijöiden vetämää”, Maiju Ahlholm painottaa.

Kenenkään suhdetta uskoon tai kuulumista kirkkoon ei kysellä. Sanoma tulee esille Veräjän erilaisissa projekteissa, on kysymys sitten Nyytistä tai Suomalaisesta messusta. Veräjän yhtenä erikoisuutena ovat olleet vuosittaiset Kansainväliset joululaulut. Niissä lauletaan joululauluja niin monella kielellä kun Enossa riittää ulkomalaisia.

Toiminta on yhteistyötä

Sadan hengen kuoroväen innostaminen vaatii taitoa. Kuoroon haetaan laulajia ja muita toimijoita lehti-ilmoituksin ja koulun kautta. Maiju Ahlholm pitää tärkeänä myös sitä, että lauluissa ja teksteissä on haastetta kaikille. Samoin ilmapiiriin täytyy panostaa. Yhteinen tekeminen kokoaa yhteen ihmisiä, jotka eivät muuten ehkä hakeutuisi samaan ryhmään.

”Ryhmässä käytetään aikaa tekemiseen, ei siitä puhumiseen. Tavoite on, että ihmisillä on mukavaa yhdessä. Silti pääasia on valmiilla oleva projekti”, Maiju Ahlholm listaa onnistumisen salaisuutta.

Ison produktion pyörittäminen syö rahaa. Koska toiminta pyritään pitämään mahdollisimman edullisena, rahaa täytyy kerätä muualta. Helpointa olisi toimia apurahapohjalta. Lisää taustalla toimivia vastuunkantajia tarvittaisiin, vaikka toki heitäkin on tämän kokoisessa ryhmässä jo mukana.

Maiju Ahlholmin toiveena on, että yhteistyö seurakunnan kanssa jatkuu tulevaisuudessakin. ”Tällaisella paikkakunnalla voimia pitää yhdistää ja päällekkäisyyksiä välttää”, Maiju Ahlholm painottaa. ■

AM

KYSY MITÄ VAIN, TEKSTARITUPU VASTAA AINA

Tekstaritupu, TUPU, on kouluikäisille lapsille ja nuorille suunnattu tukipuhelin, joka toimii tekstiviestein. Tupu on ns. matalankynnyksen auttavapuhelin. Siihen saa yhteyden tekstiviestillä, johon päivystäjä vastaa koulupäivinä vuorokauden kuluessa ja loma-aikoina viikon sisällä. Tupuun saa yhteyden myös sähköpostitse.

Tupu toimintaa ylläpitävät seurakunnat ympäri Suomea. Toiminta on alkanut Helsingin seurakuntayhtymän erityisnuorisotyön yksikössä, Snellussa viitisen vuotta sitten. Kuopiossa Tekstaritupun toiminta alkoi marraskuussa 2007.

Jokelan koulusurmien tapahtuessa Kuopion Tekstaritupu oli valmis käynnistettäväksi. Toiminta oli suunniteltu aloitettavaksi adventtina. Päivystäjät oli koulutettu, kommunikaattori hankittu ja tiedotusmateriaali on suunnitteilla. Näin pystyimme reagoimaan Jokelan tapahtumiin käynnistämällä koululaisille tukipuhelimen. Aluksi yhteydenottojen määrä oli valtava ja Helsingin Tupulta saamamme apu korvaamatonta.

Miten Tupu toimii?

Teknisesti Tupu on kommunikaattorilaite, jota päivystäjä kuljettaa mukanaan. Tupun matkassa kulkee myös pieni kirjasto. Päivystäjän suuri apu on internet. Päivystäjänä Tupussa toimivat anonyymit aikuiset ammattilaiset. Kaikki Tupun päivystäjät ovat tehtävään koulutettuja kirkkoyhteyksijäitä ja toimivat aina nimettöminä tehtävässään.

Mitä Tupulta kysytään?

Tupuun tulee keskimäärin muutamia kymmeniä yhteydenottoja viikossa. Kaikkiin viesteihin vastataan. Noin kolmasosa yhteydenotoista on ns. tunnustelua, siitä mikäähän juttu tämä oikein on. Kolmannes yhteydenotoista on kysymyksiä maan ja taivaan väliltä, aina kotiläksyistä tietokonepelien maailmaan. Kolmannes kysymyksistä on mieltä askarruttavien asioiden jakamista aikuisen kanssa. Joskus Tupussa on hyvinkin vakavia asioita ja Tupu toimii yhteistyöverkostossa sekä lastensuojelun että terveydenhoidon kanssa. Tupu toiminta on nimetöntä eikä lähettäjätietoja tallenneta. Tupu tarjoaa yhteydenottajalle erilaisia ratkaisumalleja ja ohjaa tarvittaessa eteenpäin muille auttajille.

Kuka Tupuun tekstaa?

Vaikka Tupun toiminta on nimetöntä, pidetään yhteydenottajista arvioitua tilastoa. Sen mukaan Tupuun ottaa yhteyttä sekä lapset, nuoret ja heidän vanhempansa. Näyttäisi kuitenkin siltä että Tupu on erityisesti alkavassa murrosiässä oleville pojille helppo tapa kysyä vaikeita ja mieltä askarruttavia asioita.

Marjukka Toropainen
Nuorisosihteeri
Kuopion ev.-lut. seurakunnat

Tuotettua ja itse löydettyä yhteyttä

Kun pitkään suunniteltu Kuopion hiippakunta vihdoinkin perustettiin uudelleen 1939, sen alueeseen kuuluivat Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Kainuun lisäksi myös Keski-Suomi. Alueet erosivat toisistaan monin tavoin, muun muassa maisemiltaan, kulttuuriltaan ja elinkeinoelämältään. Siksi onkin kiinnostavaa kysyä, missä ja miten hiippakunnan yhteinen identiteetti rakentui.

Laajan hiippakunnan näkyvimmäksi yhdistäjäksi nousi piispa Eino Sormunen, joka tietoisesti otti itselleen kokoavan roolin. Ensimmäisestä vuodesta lähtien hän kiersi erityisen ahkerasti seurakuntia ja pyrki julkisilla esiintymisillään ja kirjoituksillaan rakentamaan yhteyttä niin seurakuntiin kuin seurakuntien kesken. Tuomiokapitulin asessorit yhtenäistivät seurakuntaelämän käytäntöjä. Yhteisyyttä rakennettiin myös julkaisemalla vuodesta 1949 lähtien *Herran työ -hiippakuntalehteä*. Kussakin numerossa esiteltiin laajasti vuorollaan yksi seurakunta ja sen toimintaa. Avaraa, kaikki herätysliikkeet ja ihmiset yhteen kokoavaa ja kasvattavaa kansankirkkoa pidettiin niin ikään myös näkyvästi esillä.

Yhteyttä on vaalittu Kuopion hiippakunnassa alusta alkaen. Kuva Seurakuntatyön neuvottelupäiviltä v. 1950.

Yhteisyyttä rakennettiin myös julkaisemalla vuodesta 1949 lähtien Herran työ -hiippakuntalehteä. Kussakin numerossa esiteltiin laajasti vuorollaan yksi seurakunta ja sen toimintaa.

Tuotettuun yhtenäisyyteen risti-vetoa toivat muun muassa herätysliikkeet. Tuomiokapituliin esimerkiksi kanneltiin vuonna 1939, kuinka eräissä seurakunnassa vallitsi ”körttikiihkopakko”. Kantelijan mielestä tuomiokapitulin olisi tullut rankaista niitä pappeja, jotka ”tyrkyttävät körttipukua”. Eräät seurakuntalaiset puolestaan valittivat siitä, ettei paikallinen kirkkoherra antanut kirkkoa lestadiolaisten käyttöön.

Paradoksaalista kyllä, myös piispa näyttää joskus toimineen vastoin tavoitteitaan. Hiippakunnan pappeinkokoukselle 1947 osoittamassaan hiippakunnan tilaa esittelevässä raportissaan piispa Sormunen listasi joukon ”Kuopion hiippakunnan ongelmia”. Kuvatessaan ”hiippakunnan sisäistä yhtenäisyyttä” hän kuta kuinkin epäkorrektisti totesi kansanluonteen ja uskonnollisuuden laadun olevan ”Savossa herkkää, harrasta, myötämelistä, pinnallista”, Karjalassa ”iloista, herkkää, vastaanottavaa, suvaitsevaisia, vailla kestävyyttä” ja Keski-Suomessa ”hämäläis-keskisuomalaista jäykkyyttä”. Vain Kainuu sai hänen täyden arvostuksensa, siellä kan-

sa oli ”vakavaa, harrasta” ja ”miehistekelevää”.

Tuotetun yhteyden rinnalla hiippakunnallinen identiteetti ja yhteisöllisyys kasvoivat myös pienissä ja merkityksellisissä hetkissä ja kohtaamisissa. Niitä syntyi esimerkiksi hiippakunnallisten neuvottelu- ja koulutuspäivien aikana. Osanottajat toki arvostivat uusiin työmuotoihin, piispaan ja kapituliin tutustumista. Kuitenkin spontaanit toisten työnteekijöiden tapaamiset ja niissä koettu jakamisen tunne antoi erityistä lisävoimaa arjen työhön. Esimerkiksi marraskuussa 1950 seurakuntatyön neuvottelupäivien osallistujia kirjoitti Herran työ -lehdessä, miten eri työmuodot pyhäkoulusta, nuorisotyöhön, diakoniaan ja sielunhoitoon ”tarvitsevat toistensa yhteyttä”. Tämän huomion jälkeen hän kuvasi onnellisena kohtaamisia ohjelman väli- ja vapaa-ajoilla sanoen: ”Pienessä veljespiirissä moni sai tuntea sitä yhteyttä, jota on sanottu seurustelun sakramentiksi.” ■

Marjo-Riitta Antikainen

Piispankaavulla on sanoma

Tekstiilitaiteilija **Hanna Korvela** sai vuonna 1999 mielenkiintoisen työtarjouksen. Hänen tuli suunnitella ja valmistaa Kuopion juuri valitulle uudelle piispalle piispankaapu. Tapanä on, että jokainen virkaan astuva piispa saa oman kaavun, vaikka toki hiippakunnan aikaisempienkin piispojen viitat ovat myös uuden piispan käytössä.

Hanna Korvelan yritys oli erikoistunut myös kirkkotekstiileihin, mutta piispankaapu oli aivan omanlaisensa työ. Sitä valmistamaan tarvittiin tavallista isompi tiimi; vaatetussuunnittelija kaavoittajaksi, kirkkotekstiileihin erikoistunut kutoja, hopeaseppä kiinnittäjiä varten. Koska kyseessä oli taidetekstiili, se haluttiin pitää sellaisena alusta loppuun asti.

Piispankaavun valmistaminen on aina yhteistyötä piispan kanssa. Yhdessä mietitään kaavun väriä ja symboliikkaa. Tärkeää on, mikä sanoma kaavulla halutaan antaa. Joskus viestit ja värit voivat olla myös

alueellisia ja toistua hiippakunnassa piispalta toiselle. Kaapu tehdään aina siihen aikakauteen, jolloin se on viesti myös piispan aikakaudesta. Kuitenkin sen täytyy kestää aikaa.

Hanna Korvela sanookin, että piispankaapu eroaa muista liturgisista tekstiileistä juuri siinä, että se kulkee piispan mukana tilasta toiseen. Kirkkotekstiilit sen sijaan suunnitellaan aina tiettyyn kirkkotilaan ja ne saavat suunniteltaessa tukensa kirkon muusta arkkitehtuurista.

”Kaikki liturgiset työt ovat erityisiä ja niissä on voimakas tunne läsnä. Mutta piispankaapu on työ, joka on vielä laajemmin esillä. Siinä on läsnä piispa henkilönä ja toive siitä, että kaapuun saadaan vielä voimakkaampi sisältö”, Hanna Korvela toteaa.

Aikojen saatossa piispankaavut eivät ole juurikaan muuttuneet. Ne muodostavat lähes ympyrän, mutta aikojen saatossa ne ovat hieman kaventuneet. Ainoastaan käyttömu-

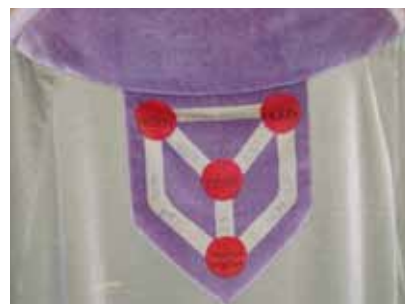
kavuus on kasvanut hengittävämpien kankaiden myötä. ”Suunnittelijan kannalta haaste onkin, miten taidetekstiili on samalla käyttökoti”, Hanna Korvela sanoo.

Piispa Riekkisen kaavussa toistuu alkukirkon kala-teema. Kaksi isoa ympyrää leikkaa toisensa ja muodostaa kala-symbolin. Ne ovat kuin alkukirkon hiekkään piirretyt kalat, ensimmäisten kristittyjen yhteinen merkki.

Piispankaapua valmistettiin vuoden verran. Se oli intensiivistä työskentelyä tiimin ja piispan välillä, suunnittelua, työtä, sovittamista. Kun kaapu oli valmis ja se puettiin tuomiokirkossa piispan päälle, hetki oli merkittävä myös suunnittelijalle. ”Koin vahvasti, että luovutimme työn omista käsistämme muiden käsiin, toiseen tarkoitukseen, koko hiippakunnalle”, Hanna Korvela sanoo. ■

Aulikki Mäkinen

Tässä merkissä olet voittava

Eino Sormusen piispankaapukangas on käsinkudottua kangasta, sen käsityö äärimmäisen taidokasta. Symboliikka on esittävää ja kuvankaltaisia. Sen on suunnitellut *Greta Strandberg*. Kuvioinnin aiheena on elämän lähettä janoava peura. Kaavun selkäosan clipeuksessa on kalkki ja oblaatti sädekehineen. Rintakappaleessa on Kuopion sinetissä esiintyvä teksti: IN HOC SIGNO VINCES sekä risti. Helmassa ovat Savon ja Karjalan vaakunat, jotka kuvaavat rajaseututyötä. Lisäksi siinä ovat J.W. Snellmanin ja Savon asuttajan G. Fincken vaakunakilvet.

Etukappaleeseen on sijoitettu Johannes Messeniuksen ja Olavi Vebeliuksen vertauskuva. Messenius edustaa kaavussa tiedettä ja Kainuuta, olihan hän vankina Kajaanin linnassa 1616–1635 ja Vibelius oikeutta toimittuaan Kuopiossa maaherrana 1803–1809. Messeniuksen kohdalle on otettu Kajaanin vaakunasta

virta ja linna, Vibeliukselle ”lain vaakuna” taustanaan sininen nauhake, joka vastaa sinistä virtaa Kajaanin linnan takana. Niskakappaleessa on nykyisen Lieksan paikalla sijainneen Brahean kaupungin sinetti vuodelta 1669. Aihe viittaa rajataisteluihin ja Simo Hurttaan, kansansortajaan, jota vastaan toimivien talonpoikien johtajana toimi Yrjö Sormunen.

Olavi Kares ei halunnut kantaa piispan liturgista asua, vaan toimitti jumalanpalvelukset papinpuvussa. **Paavo Kortekankaan** astuttua virkaan moni asia hiippakunnassa muuttui. Sormusen runsasta symboliikkaa sisältävä kaapu vaihtui yksinkertaisen asialliseksi. Kortekankaan viitta on *Matti Komulaisen* suunnittelema. Kortekankaan viitta kuvaa aikaansa 1970-lukua, jolloin ilmaisu oli niukka ja pelkistettyä. Kaikki ylimääräinen on riisuttu, esimerkiksi selkäpuolella ei ole selkakilpeä, joka yleensä on aina piispankaavussa.

Jukka Malmivaara käytti virkakautensa ajan edeltäjänsä Paavo Kortekankaan kaapua.

Matti Sihvosen piispankaavun suunnitteli *Päivikki Priha*. Siinä on käytetty Prihalle ominaisesti valmiskangasta ja sen kuviointi on toteutettu värjästekniikalla. Kaapu on valmistettu hopeanharmaasta puuvillasamestista ja siihen on kuvioitu kevyesti ristiaihe. Sametin värisävy vaihtuu valon mukaan ja kaapua kiertää violetti reunus. Valkoiseen stolaan on sijoitettu Luther-ruusu. Kaavun etukappaleeseen on painettu käsin Kuopion, Viipurin ja Turun hiippakuntavaakunat. Clipeukseen on sijoitettu Pyhää kolminaisuutta kuvaava symboli. Sitä voi kutsua uskon kilveksi, tiivistelmäksi Atanasiuksen uskontunnustuksesta. ■

AK ja HK

KIRKKOTEKSTIILISEMINAARI 18.11.

KUOPIOIN MUOTOILUAKATEMIA, PIISPANKATU 8, KUOPIO

OHJELMA

- 9.00–9.15 Seminaarin avaus. Piispa Wille Riekkinen ja arkkipiispa Leo
- 9.15–10.00 Eino Sormusen elämäntyö ja piispankaapu. Professori Päikki Priha, Taideteollinen korkeakoulu
- 10.00–10.45 Yleiskatsaus 1910–1960 -lukujen kirkkotaiteeseen ja tyylien elinkaareen.
Professori Heikki Hanka, Jyväskylän yliopisto
- 10.45–11.30 Kirkkotekstiilien kehitys ikonimaalauksen välityksellä. Piispa Arseni
- 11.30–12.30 Lounas Muotoiluakatemia ravintolassa, tutustuminen kirkkotekstiilinäyttelyyn
- 12.30–13.15 Virolainen kirkkotekstiilitaide. Tekstiilitaiteilija Anu Raud
- 13.15–14.00 Virolaisen Nömmen luterilaisen seurakunnan Lunastaja-kirkon kirkkotekstiiliprojekti.
Rekisterinjohtaja Oiva Voutilainen, Kuopion ev.lut. srk., opiskelijat Nina Tervo ja Outi Santaniemi, Savonia-ammattikorkeakoulu
- 14.00–14.45 Tekstiilituotteen elinkaari, materiaalien käyttö.
Yliopettaja, Fil.tri. Kaisa Klemola, Savonia-ammattikorkeakoulu
- 14.45–15.15 Kahvi
- 15.30–n.18.30 Opastettu kiertokäynti Kuopion alueen kirkoissa ja tutustuminen kirkkojen tekstiileihin.
Tuomiokirkko, Alavan kirkko, Pyhän Pietarin kappeli, jossa esiintyy Kuopion Pyhän Nikolaoksen Katedraalikuoro johtajanaan Anita Lintu.

Seminaarin hinta 90 €, sisältää lounaan, kahvin ja kiertokäynnin kuljetuksineen sekä Päikki Prihan toimittaman Kirkkotekstiilit julistavat ja juhlistavat -julkaisun.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset puh. 0207 54 2066, sähköposti: kulttuuri@kirkkopalvelut.fi.

Ilmoittautumiset 31.10. mennessä.

Valtakunnalliset kanttoripäivät Tampereella 2.–4.2.2010

Kahden vuoden välein järjestettävät valtakunnalliset kanttoripäivät pidetään seuraavan kerran Tampereella. Ajankohta on jo perinteeksi tullut kynttilänpäivän tienoo, 2.–4. helmikuuta. Päiville on yleensä osallistunut lähes puolet kanttorikunnasta.

Päivien teemana on ”Hengissä ja Hengessä”. Ohjelmassa on jälleen ammatillista antia ja tukea työelämään sekä yhteislaulua ja konsertteja. Esiintyjinä ja työpajan vetäjinä on musiikin ja kirkon ammattilaisia.

Kanttoripäivien järjestelystä on päävastuussa kirkon jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan yksikkö yhdessä Suomen Kanttori-urkuriliiton kanssa. Mukana järjestelyissä ovat myös Suomen Kirkkomusiikkiliitto, Seurakuntien lapsityön keskus, Teologit ja kirkkomuusikot ry sekä Tampereen hiippakunta ja seurakuntayhtymä.

Kanttoripäivät on tarkoitettu kaikille maamme kanttoreille sekä kanttoriksi opiskeleville ja kanttorin virasta eläkkeelle jääneille. Kanttoripäivät ovat avoinna myös muille ammattiryhmille. Kanttoreille lähetetään kutsukirje, ja ilmoittautuminen alkaa syyskuussa. Lisätietoja asiasta löytyy verkosta osoitteista www.skul.fi sekä www.evl.fi/kkh/to/kjmk/kjanp.html.

HIIPPAKUNNALLINEN TYÖNOHJAAJIEN NEUVOTTELUPÄIVÄ

torstaina 17.9.2009 Tetrimäellä, Vehmersalmella. Neuvottelupäivän aiheena on ”Myötätuntouupuminen työnohjaajan näkökulmasta”. Aiheesta on alustamassa psykoterapeutti, työnohjaaja Leena Nissinen.

VALTAKUNNALLINEN KEHITYSVAMMAISTEN KIRKKOPYHÄ

järjestetään Hankasalmen kirkossa **20.9.2009**.

KIRKON ULKOMAANAVUN YHTEYSHENKILÖIDEN VERKOSTOTAPAAMINEN

torstaina 1.10.2009 Kontiolahdella.

Huom! Tapaaminen on peruuntunut.

VANKILASIELUNHOITAJIEN NEUVOTTELUPÄIVÄ

tuomiokapitulissa **keskiviikkona 7.10.2009 klo 9.30–15**

BIBLIODRAAMAA LEPPÄVIRRAN ROVASTIKUNNASSA

torstaina 13.11.2009 klo 11.30–16.00 Puurtilan seurakuntakodilla, Varkaudessa. Työskentelyhetken ovat tervetulleita kaikki Leppävirran rovastikunnan diakoniaviranhaltijat.

YHTEISVASTUUKERÄYKSEN HIIPPAKUNNALLISET STARTTIPÄIVÄT 2009

Starttipäivään kutsutaan seurakunnasta ns. Vastuuryhmä, johon voisi kuulua kirkkoherra/joku papiston edustaja, diakonia- ja nuorisotyöntekijä, vapaaehtoinen keräyspäällikkö ja yksi luottamushenkilö. Mukaan voi lähteä myös muita Yhteisvastuukeräykseen osallistuvia seurakunnan työntekijöitä.

Alueellisten päivien ajankohdat ja paikat ovat seuraavat:

16.11.2009

Kajaanin ja Nurmeksen rovastikunnat
Paltamon opisto, Mieslahti

17.11.2009

Iisalmen, Siilinjärven ja Nilsiän rovastikunnat
Kiuruveden seurakunta

18.11.2009

Kuopion tuomiorovastikunta ja Pieksämäen rovastikunta
Kuopion tuomiokirkkoseurakunta

19.11.2009

Joensuun ja Leppävirran rovastikunnat
Leppävirran seurakunta

Tule mukaan kehittämään seurakuntasi Yhteisvastuukeräystä sekä saamaan tietoa vuoden 2010 Yhteisvastuukeräyksen keräyskohteista!

Ilmoittautuminen viimeistään 30.10.2009 tuomiokapitulin vahtimestarille p. (017) 288 8400, osmo.karppinen@evl.fi. Starttipäivä on maksuton.

RIPPIKOULUSAUNAT 2009

Vuoden rippikoulusaunat järjestetään yhdessä Lähetysseuran kasvatuksiin kanssa. Aiheena on siis lähetys rippikoulussa.

Rippikoulusaunat on tarkoitettu kaikille rippikoulutyötä tekeville, myös kantoreille ja diakonian viranhaltijoille.

16.9.

Iisalmen rovastikunta, Pyhäjärvi

27.–28.10.

Leppävirran ja Pieksämäen rovastikunnat, Pieksämäki

29.10.

Joensuun rovastikunta, Liperi

11.11.

Joensuun seurakuntayhtymä, Noljakka

Rippikoulusaunojen kutsut saapuvat rovastikunnan yhdyshenkilöltä tai isäntäseurakunnalta. Tarkkaile postiasi ja osallistu – pysyt kehityksessä mukana!

PALESTIINALAISNUORTEN VIERAILU KAJAANIN SEURAKUNNASSA

Kuopion hiippakunnan ja Jordania ja Pyhänmaan evankelisluterilaisen kirkon kumppanuussopimus on jo tuottanut yhteistyön hedelmiä. Heinäkuussa Kajaanin seurakunnan vieraana oli neljä palestiinalaisnuorta Ramallahin evankelisluterilaisesta Toivon kirkosta. Nuorten ohjelmaan kuuluivat niin vierailu Herättäjäjuhilla kuin tutustuminen Kajaanin seurakunnan toimintaan rippikoululeireineen. Kajaanin seurakunta huolehti palestiinalaisnuorten ohjelmasta ja majoittamisesta.

Vierailun kajaanilaisena isäntänä toimi nuorisotyön ohjaaja Heimo Have-rinen ja asiantuntevana oppaana ja ohjaajana teol.kand. Anna-Liisa Tolonen, joka on toiminut puoli vuotta Suomen Lähetysseuran harjoittelussa Ramallahin Toivon kirkossa.

LÄHETYS- TEOLOGINEN LUENTOSARJA JOENSUUN YLIOPISTOSSA SYKSYLLÄ 2009

16 h luentoja + oppimispäiväkirja ja oheismateriaalia. Luennot tiistaisin klo 17.00-19.00

20.10. Mihin menet kristinusko?
Kristinuskon globaalit trendit,
Dos. Risto Ahonen

27.10. Thaitanssia silkkisessä albassa
Jumalanpalvelus paikallisen kulttuurin sävyttämänä TT Liija Kinnunen-Riipinen

3.11. Vapautuksen teologiasta uushelluntalaisuuteen

Latinalaisen Amerikan teologiaa
TT Tapio Leskinen

10.11. Meditaatiokeskus tai moskeija keskellä kylää?

Kristinuskon haasteet Euroopassa
Dos. Jyri Komulainen

17.11. Teologiaa kiinalaisin sanamerkein

Jälkidenominationaalinen kirkko Kiinassa
TM Heikki Hilvo

24.11. Afrikkalaisen teologian haasteet

Re-reading Christ in the context
TM Mari Pöntinen

1.12. Kontekstuaalista teologiaa Lähi-idässä

Messiaaniset juutalaiset alkukirkon perintöä vaalimassa
TM Jukka Koistinen

8.12. Kansainvälinen keskustelu kääntymisen teologiasta

Postmoderni aika kääntymisen kulttuurina
Dos. Risto Ahonen

Luentosarja järjestetään yhdessä Joensuun yliopiston, Kuopion hiippakunnan ja Suomen Lähetysseuran kanssa. Dos. Risto Ahonen vastaa suoritusten hyväksynnästä.

IKKUNA JUUTALAI-SUUTEEN -KURSSIPÄIVÄ

Kuopiossa torstaina 12.11.2009
Alavan kirkko, Keihäskatu 5, Kuopio

OHJELMA

9.00 Saapuminen ja aamukahvi

- 9.20 Avaus, Wille Riekkinen
9.30 Esitelmä: Rabbiininen juutalaisuus, Tapani Harviainen
10.30 Esitelmä: Nykypäivän juutalaisuus, Daniel Weintraub
12.00 Lounas
13.00 Pajatyöskentelyä
1. Antisemitismi, Serafim Seppälä ja Mikko Ketola
2. Messiaanisen juutalaisuuden synty ja nykypäivä, Jukka Koistinen
3. Minun juutalainen elämäni, Norit Vatka tai Mikaela Hasan
4. Kristillinen sionismi, Anu Heikkinen

Kahvi

15.00 Esitelmä: Juutalaisuuden vaikutus länsimaiseen kulttuuriin

16.00 Miksi juutalaisten ja kristittyjen välinen dialogi on välttämätöntä?,
Anni Maria Laato

17.00 Päätös

Yhteyshenkilö: hiippakuntasihteerini Juha Antikainen, p. 040 5440558, juha.antikainen@evl.fi

Ilmoittautuminen: tuomiokapituliin 9.10.2009 mennessä osmo.karpinen@evl.fi tai p. (017) 288 8400.

TERTTU TAKAISIN LÄHETYS- TOIMISTOON

Hiippakunnan lähetystoimiston toimistosihteerini **Terttu Möykkysen** kahden ja puolen vuoden Israelin työjakso on takanapäin ja hän on aloittanut elokuun alussa entisessä tehtävässään. Sijaisuutta hoitanut **Pia Sahi-Sousa** on taas palannut omaan virkaansa Alavan seurakuntaan. Tervetuloa Tertulle ja kiitos Piale!

Ihmisten seurakunta

Kirkolle saapuessani kuulen alakerasta puheen sorinaa ja haistan tuoreen kahvin tuoksun. Kahvinkeittovuorossa olevat seurakuntalaiset ovat siis jo saapuneet. Tervehdimme päällimmäisillä kuulumisilla, ja jatkan matkaa kirkkosaliin etsittyäni ehtoollispikarit ja virsikirjat. Juuri ennen jumalanpalvelusta saapuu vielä kesän rippikoululainen kysymään tekstiä luettavaksi. Ehtoollispöytään mahdumme kaikki yhdellä kertaa.

Ulkosuomalaisseurakunnat ovat pieniä. Omalle alueelleni mahtuu neljä säännöllistä jumalanpalveluslämää viettävää yhteisöä, joiden jäsenmäärät vaihtelevat vajaasta parista sadasta kahdeksaansataan. Keskimäärin jumalanpalveluksessa on läsnä parikymmentä seurakuntalaista – jouluisin määrä nelinkertaistuu.

Vapaaehtoisten varassa

Palkattuja työntekijöitä on yksi – pappi. Kanttori saadaan useimpiin messuihin ostopalveluna paikallisista saksalaisista seurakunnista. Kaiken muun tekevät seurakuntalaiset itse. Ja toimintaa riittää: jumalanpalvelusten ja niiden kirkkokahvien lisäksi erilaiset piirit (sauvakävelystä kirjallisuuteen) kokoontuvat säännöllisesti, naapuriapuvastuuhenkilöt vastaavat uusien tulijoiden kysymyksiin ja toimivat palvelevana puhelimena murheissa. Täällä on otettava maallikkous vakavasti.

Jokaisella on tuotavaa seurakun-

nan yhteiseksi rakennukseksi. Yksi osaa organisoida joulumyyjäiset, toinen jaksaa kuukaudesta toiseen huolehtia kirkkokahveista. Kolmannen vahvuutena on toisten huomiominen, neljäs tiskaa ehtoollispikarit. Viides pyörittää kirjallisuuspiiriä tuoden oman harrastuksensa toistenkin iloksi. Hakematta nousevat mieleen Paavalin sanat kirkosta Kristuksen ruumiina, jossa jokaisella jäsenellä on oma tärkeä tehtävänsä, ja laaja lista Pyhän Hengen lahjoista. Eivät ainoastaan kielillä puhuminen ja profetointi ole tärkeitä, vaan – todella – suurin on rakkaus.

Elämänläheinen usko

Ulkosuomalaisseurakunnissa usko ja elämä kuuluvat tiiviisti yhteen. Kun seitsemänkymmentäluvun suuret muuttajaikäluokat etsivät tapaa muodostaa suomalaisyhteisö uudessa kotimaassa, he valitsivat yhdistyksen sijasta seurakunnan. Kirkko on kutsuttu ihmisten keskelle. Sosiaalisuuden merkitys näkyy ehkä paremmin päällepäin, mutta äidinkielen rukous on useimmille vähintään yhtä tärkeää.

Pitääkö seurakunnassa tehdä ero yhteisöllisyyden ja uskonnollisuuden välillä? Täällä olen monta kertaa huvittuneena miettinyt taannoisessa (suomalaisessa) työpajassani käymiäni keskusteluja siitä, mikä on ”oikeaa” papin työtä: sopiiko pastorin istua koko ilta nuoriso-

Sanna Kiviluoto

kahvilassa vai meneekö aika siellä hukkaan? Täällä kohtaamiset ovat aina monitahoisia. Kun pappi ajaa 300 km per suunta päästäkseen kotikäynnille, ovat molemmat osapuolet motivoituneet pitkään yhdessä oloon, jonka aikana voidaan jutella kaikesta mahdollisesta kesän säistä teodikean ongelmaan.

Pappi edustaa Kristuksen kirkkoa, samoin kuin vaikkapa keskiaikainen kirkontorni mäellä keskellä kylää. Kumpikaan ei silti ole tuo kirkko. Seurakunnan jäseniä eivät ole vain ne, jotka pyhä pyhän jälkeen uskollisesti istuvat kirkonpenkissä, vaan myös ne, jotka kirkon ohi ajaessaan iloiten muistavat maksavansa kirkollisveroa. Kristuksen kirkko on koolla varsin yllättävissä ympäristöissä ja tilanteissa – eikä pappi tai muu seurakunnan työntekijä välttämättä pääse puoliinkaan mukaan. Ulkosuomalaistyön määräaikaisessa papin virassa havaitsee järjestyksen selvästi: seurakunta oli ennen pappia ja pysyy sittenkin, kun hän muuttaa muualle. Kuka silloin on seurakunta? ■

Sanna Kiviluoto
Pohjois-Saksan suomalaispappi

TEOLOGINEN SYMPOSIUM 2010 – ”SOVITUKSESTA SOVINTOON”

23.–24.2.2010, Joensuun yliopisto

Tiistai 23.2.

JUMALA JA IHMINEN SOVINNON
OSAPUOLINA, prof. Risto Saarinen
SOVITUS JA SOVINNON
TEKO RAAMATUSSA

- Syntien sovitus Raamatussa,
TT Anni Pesonen
- Sovinto ihmisten välillä
Raamatussa, TT Sakari Häkkinen

SOVITUS JA KIRKKOJEN TRADITIOT

- Kristillisen sovitusopin päätyypit,
dos. Tommi Lehtonen
- Sovitus Jumalan lahjana ja
kirkkojen tehtävä, emeritus-
arkkipiispa John Vikström

SOVITUKSEN JA SOVINNON PSYKODYNAMIIKKA

- Syntien sovitus vai häpeästä va-
pautuminen, prof. Paavo Kettunen
- Psykiatrinen potilas sovintoa
etsimässä, dos. Jorma Laitinen
- Psykoterapia ja ristinteologia,
TT Anja Ghiselli

Keskiviikko 24.2.

SOVITUS JA USKONTOJEN KOHTAAMINEN

- Sovitus maailmanuskontokentässä
- Pelastuksen etsiminen monius-
kontoisemmassa Suomessa,
TM Pekka Yrjänä Hiltunen

SOVINNON POLITIIKKA GLOBAALISSA MAAILMASSA

- Sovinto kansainvälisen politiikan
kysymyksenä, prof. Tuomas Forsberg
- Sovinnon teologia Etelä-Afrikassa,
TT Tiina Ahonen
- Kristilliset kirkot sovinnon rakentajina
Lähi-idässä, piispa Munib Younan

Mistä puhuimme, kun puhuimme sovituks-
esta ja sovinnosta?, prof. Risto Saarinen

Järjestäjä: Karjalanteologinen seura
Kuopion hiippakunnan kanssa.

Yhteyshenkilö: hiippakuntadekaani.
Ei osallistumismaksua eikä etukäteisil-
moittautumista.

Tarkemmat ohjelmatiedot:

www.karjalanteologinenseura.fi

KUOPION HIIPPAKUNNAN TUOMIOKAPITULI

Katuosoite
Postiosoite

Kuninkaankatu 22 A
PL 42, 70101 Kuopio

(017) 288 8400
0400 671 401

Vahtimestari
Osmo Karppinen

288 8402

Notaari Teuvo Manninen

288 8403

Lakimiesasessori Tuija Alatalo

288 8404
050 303 9633

Piispan sihteeri
Kaija Pyykönen

288 8405

Toimistos sihteeri Marjaana Hartikainen

288 8406
040 544 0554

Hiippakuntadekaani
Sakari Häkkinen

288 8407
040 591 0235

Hiippakuntasihteeri
Aulikki Mäkinen

288 8408
040 544 0558

Hiippakuntasihteeri
Juha Antikainen

288 8409
040 591 0236

Hiippakuntasihteeri
Sirpa Juola

288 8410
040 773 7997

Hiippakuntakanttori
Seppo Kirkinen

288 8412
040 590 2321

Lähetys sihteeri
Jukka Koistinen

288 8414

Piispa Wille Riekkinen

288 8416
040 836 3416

Ma.hiippakuntasihteeri
Marjo-Riitta Antikainen

040 451 4135

Lähetystoimiston hoitaja
Terttu Möykkynen

Faksi
Sähköposti
www-sivut
Virka-aika

(017) 288 8420
etunimi.sukunimi@evl.fi
www.kuopionhiippakunta.fi
8.15–16.00

Seuraava Capitol ilmestyy tammikuussa 2010

Työn ja kuormien uuvuttamat

Ihmisen pitää nykyisin olla kustannustehokas yksilö. Yksilön pitää olla tuottava, dynaaminen, hoikka ja edustava. Vapaa-ajallaan tämä hyvä yksilö harrastaa mieltään ja ruumistaan kehittäviä lajeja. Välillä hän voi viettää läheistensä kanssa tiivistettyä laatuaikaa. Lomalla yksilön kannattaa hankkia huippuelämyksiä harrastamalla extremeä eksoottisissa kaukokohteissa. Uskonnollisesti yksilön tulee olla oikeissa piireissä oikeaoppinen ja noudattaa yhteisönsä normeja tunnollisesti. Kilpailuyhteiskunnassa hänen täytyy tietysti jatkuvasti muistaa kehittää ja päivittää itseään. Verkostoituminen on ensiarvoista. Niitä, joilla ei tällaiseen elämään ole mahdollisuutta tai halua, yksilö auttaa harrastamalla hyväntekeväisyyttä.

Eräänä päivänä tämä huippuunsa treenattu ja puunattu malliyksilö ei vain enää jaksakaan nousta sängystä. Yhtäkkiä hän ei enää jaksa suorittaa. Suorittaa töissä, suorittaa koulussa, suorittaa harrastuksissa, suorittaa kotona, suorittaa Jumalalle. Hän huomaa, että salakavalasti elämästä on kadonnut kaikki sen aito ilo. Lempeyden tilalle on hiipinyt kovuus. Enää vuosiin tämä itsenäinen yksilö ei ole nöyrytnyt kysymään mitään keneltäkään, vaan hokenut vain oppimaansa mantraa ”Minä tiedän, minä osaan, jaksan, pystyn..” Radiossa joku laulaa ”Sinä olet ihminen, muistatko?” eikä hän ole enää ihan varma.

Muistatko sinä vielä sen ajan, kun leikit vain, jos siltä tuntui? Muistatko kun söit jäätelöä ajattelematta kaloreita, höpsöttelit ja riehuית, lauloit ja tanssit? Muistatko millaista oli nukkua pitkään ja loikoilla sohvalla miettimättä koko ajan mitä pitäisi tehdä? Muistatko miten joskus nauroit kaikesta sydämestäsi maha kipuralla ja itkit suureen ääneen kun sattui tai muuten vaan keljutti? Muistatko miten mutkattomasti kysyit toisilta kun et itse tiennyt jotakin, kun sinun ei tarvinnut aina olla oikeassa? Muistatko miten sinut kannettiin sylissä perille kun et itse enää jaksanut?

Eikö olisi ihanaa, jos niin voisi olla vieläkin?

Matt. 11: 25-30

Sanna Husso
Vs. oppilaitospastori
Kuopio